

ročník IV.

pátek 1. března 2024

V Příhrazských skalách

foto Iva Vlčková

Milý čtenáři!

Uch. Já nezastírám, že jsem v časech minulých proseděl mnoho času v hospodě a neměl do čeho píchnout.

A teď, když jsem konečně našel nebo vymyslel program a náplň své existence, ten čas mi chybí.

Bože, jako to všechno stihnout...!?

Jestli to někdo víte, napište. Třeba budu mít čas si to přečíst... 😊

Budoucnost výzkumného centra TOPTEC v Turnově už má reálnější obrysy

TOPTEC je 13 let součástí turnovské historie zpracování kamene i skla. Liberecký kraj společně s AV ČR, Ústavem fyziky plazmatu AV ČR a městem Turnov podepsal memorandum o podpoře projektu výstavby nového objektu TOPTECu..

Kraj, Turnov i Akademie věd ČR mají velký zájem na zachování jeho výzkumné činnosti. Společnost však pro svoji další aktivitu potřebuje postavit nový objekt. Laboratoře Centra TOPTEC, které je součástí Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, se nyní nacházejí v budovách bývalé firmy DIOPTRA, které však plánují její vlastníci částečně zbourat a některé budovy přeměnit na bytové domy.

Proto musí TOPTEC hledat pro svou činnost nové prostory a jako nejvhodnějším řešením se jeví výstavba nové vlastní laboratorní budovy. V ní také vznikne několik čistých laboratoří, které umožní výrazně zvýšit kvalitu prováděného výzkum a vývoje a otevřít cestu k novým ambiciózním projektům. Podpořit projekt se nyní podepsáním memoranda rozhodl Liberecký kraj a to do maximální výše 20 milionů korun v roce 2025. Celkové odhadované náklady jsou přibližně 250 milionů korun včetně daně.

„Centrum TOPTEC má už vydané územní rozhodnutí, vše je nyní ve fázi stavební přípravy. Je důležité, aby zdroje šly nejen z rozpočtu kraje, ale například i z Národního plánu obnovy nebo jiných dotačních programů. Jaké jsou v tomto směru možnosti, jsme řešili s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem průmyslu a obchodu. Naším hlavním cílem je, aby centrum TOPTEC v Turnově zůstalo. Podpis memoranda je dalším

významným krokem kupředu,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta.

„Centrum TOPTEC je špičkové regionální pracoviště, které se svými inovacemi prosazuje i v zahraničí. To, že bylo a zůstává v Turnově, má svůj význam.

Tradice broušení drahých kamenů sahá na Turnovsku až do 16. století, později tam vyrostly generace optiků a za Rakouska-Uherska vznikla první továrna na brýlová skla. Poté tam působila legendární Vývojová optická dílna AV ČR a po ní TOPTEC. Pokračování v nových prostorách pomůže dalšímu posunu vědecké excelence. Věřím, že současně oživí zájem o optiku samotnou a zvýrazní město Turnov na mapě evropských lokalit v tomto oboru,“ řekla Eva Zažímalová, předsedkyně Akademie věd České republiky.

„Výzkumný tým v Centru TOPTEC je schopen v současnosti konstruovat unikátní optické systémy a poskytovat návrhy, výpočty i expertizy v oboru speciální optiky, ale i jemné mechaniky. Tým disponuje odpovídajícím přístrojovým a softwarovým vybavením spolu s velmi výkonnou výpočetní technikou pro provádění náročných simulací. Nová moderní budova s čistými laboratorními provozy umožní výrazně rozšířit naše zapojení do technologicky velmi náročných projektů a dodávek, například pro Evropskou kosmickou agenturu – ESA, stejně jako poskytovat špičkovou výzkumnou podporu našim partnerům z průmyslové sféry,“ doplnil ředitel Ústavu fyziky plazmatu AV ČR Radomír Pánek.

„Domnívám se, že naše město, náš kraj, se musí připravovat na postupné změny v automobilovém průmyslu a včas zareagovat na výzvy. Je třeba postupně diverzifikovat portfolio zaměření firem a hledat cesty k dlouhodobému rozvoji města, které jsou zásadně závislé na možnosti dobrého zaměstnání pro naše

obyvatele. Mementem nám může být textilní, sklářský nebo bižuterní průmysl, kterým byl dříve Liberecký kraj pověstný. TOPTEC stojí před dalším rozhodnutím, jak se dále rozvíjet. Rád by zůstal v Turnově, a tedy i v Libereckém kraji. Pro svoji činnost však potřebuje postavit nový objekt. Město Turnov předjednálo prodej pozemku s developerem, dlouhodobě se snaží upozorňovat na důležitost tohoto segmentu výzkumu a aktivně se účastní všech jednání,“ dodal starosta Turnova Tomáš Hocke.

Centrum TOPTEC je jednou z výzkumných sekcí Ústavu fyziky plazmatu AV ČR. Vzniklo v roce 2011 a během jedné dekády si vybudovalo vynikající jméno nejen v regionu, ale také na mezinárodním poli. Jako aplikační pracoviště se zaměřuje na výzkum a vývoj ultrapřesné a speciální optiky a spolupracuje s mnoha partnery z průmyslové sféry. Soustřeďuje se zejména na transfer poznatků a vývoje do praxe. Centrum TOPTEC je v posledních letech velmi aktivní také v oblasti kosmických technologií a v roce 2020 například vyvinulo a vyrobilo pro sondu Solar Orbiter, kterou Evropská kosmická agentura v únoru téhož roku vypustila ke Slunci, dvě hlavní zobrazovací zrcadla teleskopukoronografu METIS.

/ Filip Trdla, Liberecký kraj; Vizualizace možné podoby budovy Projekt A Plus

Turnovské kulturní tipy:

sobota 2. března od 20 hodin ve Střelnici

Stein27

Stein27, vlastním jménem Petr Adámek, brněnský zpěvák a rapper, míří do Turnova. Jeho singly Růže, Maria nebo Planeta Země dosahují milionových zhlédnutí. V roce 2020 vydal sólové album Teorie pádu. „Dělám spíše smutnější hudbu, kde opisují svoje životní situace, příběhy a myšlenky.“

20:00 - 00:00 DJs

00:00 - Stein27

01:00 - Afterparty (DJs Mark Dee & Lucas Stranski)

úterý 5. března – neděle 10. března od 19.30 v kině Sféra

Oscarový týden v Kině Sféra

Letošní Oscarový týden se v Kině Sféra uskuteční tradičně v týdnu před předáváním cen, které letos připadá na neděli 10. března. Přehlídka nabídne celkem šest snímků, které hlasitě promluví do oscarového klání. Všechny filmy můžete vidět za snížené vstupné podle ceníku Filmového klubu, na všechny projekce tak lze využít i klubové kartičky a vidět film pouze za 115 Kč.

Přehlídku zahájí v úterý film Zóna zájmu s pěti nominacemi, který je hlavním favoritem v kategorii nejlepšího cizojazyčného filmu.

Středeční Anatomie pádu se stejným počtem nominací pak může získat ocenění například za nejlepší scénář. Celkem v jedenácti kategoriích se utká čtvrtelní snímek Chudácci, za který je žhavou kandidátkou na zlatou sošku fenomenální Emma Stone v hlavní roli.

Největším favoritem letošního ročníku je páteční Oppenheimer, který sklidil

celkem třináct nominací. Vedle hlavní kategorie pro nejlepší film se mohou dočkat i režisér Christopher Nolan a herci Cillian Murphy

a Robert Downey Jr.

Sobotní Zabijáci rozkvetlého měsíce /**FOTO** mají celkem deset nominací. Režisér Martin Scorsese je díky tomu nejčastěji nominovaným žijícím režisérem.

Přehlídku v neděli ukončí Barbie s osmi nominacemi, která je největším favoritem v kategorii pro nejlepší kostýmy. Bez šance ale není ani představitel Kena Ryan Gosling.

středa 6. března od 19.30 v městském divadle

Covert Ensemble

Covert Ensemble je název hudebního partnerství saxofonistů Dave Camwella (USA) a Kateřiny Pavlíkové, které začalo na začátku roku 2021 a vyústilo ve více než 25 výjimečných a jedinečných aranží populární vážné hudby od J. S. Bacha až po současné skladatele. Pro tuto sezónu vytvořili jedinečný program v triu s klavíristou a skladatelem Martinem Hyblerem, který obsahuje skladby A. Dvořáka, M. Hyblera a dalších autorů.

7. března v 18 hodin, muzeum, expozice Horolezectví

KATEŘINA MANDULOVÁ –

Přednáška spisovatelky a horolezkyně o cestě za titulem Sněžný leopard. Vysokohorská cestovatelka, horolezkyně a spisovatelka s láskou k jasanovým lyžím, promítne fotografie a povypráví o cestě za titulem Sněžný leopard (výstup na všech pět sedmitisícových vrcholů na území bývalého Sovětského svazu) a o expedici na Broad Peak (8047 m. n. m).

neděle 10. března od 19.30 v městském divadle

Dívčí válka

Legendární komedie Františka Ringo Čecha v podání Kulturního a divadelního spolku Jizeran Rakousy.

turnovsko

LOUČKY – Malebná hrušeň nedaleko Louček se stala památným stromem

Od 22. února je Český ráj bohatší o nový památný strom. Je jím hrušeň nedaleko Louček u Turnova. Tato výjimečná dřevinka o obvodu kmene 185 cm, výšce přes 11 metrů, šířce přes 12 metrů a stáří cca 100 let roste na mimořádně malebném místě mezi Loučkami a cestou Fialník. Vzhledem ke svému umístění, úctyhodným rozměrům a uspořádání koruny je tato hrušeň vysoce esteticky

i ekologicky hodnotná. Dřevina i díky své mohutnosti tvoří významnou dominantu této lokality. Ovocné dřeviny tvoří mezi památnými stromy jen skutečný zlomek, ale o to bývají zajímavější svým neobvyklým vzhledem, zvláště pak v době květu. V bližším regionu je pouze jeden památný ovocný strom - a to hrušeň na Hrušnici u Turnova. Památné stromy požívají zákonnou ochranu (dle zákona č. 114/1992). Je zakázáno je poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který

ochranu vyhlásil. Pro zajištění nerušeného vývoje této dřeviny jsme vyhlásili i ochranné pásmo, což je kruh okolo památného stromu o poloměru 18,5 metru, kde lze činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování nebo chemizace.

/ Loužnický zpravodaj

lomnice n/p

Muzejní výstava k Roku české hudby s názvem „Smetana zapomenut v kameni aneb Výlety „zapomníky“

I příspěvková organizace Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou se připojila k významné celostátní akci „Rok české hudby“, a to konkrétně realizací rozsáhlé tematické putovní výstavy nazvané „Smetana zapomenut v kameni aneb Výlety „zapomníky“. Svě síly tentokrát lomničtí muzejníci spojili s prestižní institucí – Národním muzeem (NM) v Praze, konkrétně s Českým muzeem hudby. Zcela programově tak navazujeme na obdobnou záležitost z léta roku 1971, kdy opět ve spolupráci s NM Praha vznikl projekt „100. výročí pobytu Bedřicha Smetany v Lomnici nad Popelkou“, kterou jsme si společně tehdy připomněli návštěvu významné osobnosti hudebního světa v našem městě.

Aktuální výstava z roku 2024 bude rozsáhlejší. Bude se jednat o 10 speciálně připravených panelů s reprodukcemi dobových archivních materiálů a fotografií. Ve vitrínách návštěvníci zhlédnou kolekci třírozměrných předmětů, zapůjčených ze sbírek Národního muzea, se stejným jmenovatelem – výjevy z neznámějšího Smetanova díla – opery „Prodaná nevěsta“, například se jedná o džbány, sklenice, hrníčky, talířky, poháry, dýmky, vějíře nebo slánky nebo dózy na potraviny z kuchyní našich prababiček. K vidění bude i několik uměleckých děl na dané téma, například obraz Bedřicha Smetany od Otakara Španiela nebo busty od sochaře J. V. Myslbeka. Za jeden z nejcennějších exponátů prezentovaných na výstavě můžeme zmínit zrestaurovaný originální kostým „tanečnice“ z Prodané nevěsty z roku 1892, tehdy používaný v Národním divadle. Samostatnou kapitolu bude tvořit vitrína věnovaná pobytu Bedřicha Smetany v Lomnici v rámci jeho dovolené v červenci 1871, kdy byl ubytován ve vedlejší budově dnešního muzea, v bývalém hostinci Františka Tančíka (později „Řeháčkův hostinec“ a „Hotel Praha“).

Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou, p. a.
Národní muzeum – České muzeum hudby

zvu srdečně na putovní fotografickou výstavu zachycující Bedřicha Smetanu
v pomníkové tvorbě v plénu po celé naší vlasti, pořádanou k Roku české hudby

SMETANA ZAPOMENUT V KAMENI

ANEB VÝLETY „ZAPOMNÍKY“

Slavnostní vernisáž se uskuteční
v neděli 3. března od 14 hodin

Úvodní slova PhDr. Ivan Žáček – muzikolog, teatrolog, operní kritik
Kulturní program Jaroslav Krček – hudební skladatel a dirigent
Karel Jakubů – pěvec

Otevřeno út – pá 8–16 hodin, so a ne 9–16 hodin

Výstava bude otevřena do 21. dubna 2024

Čtvrtek 16. 5. 2024 od 17 hodin – přednáška k tématu PhDr. Olgy Mjáškové, Ph.D.

DOLEŽAL Motor
TM ELITEX
ELESKA
CERÁZKA A KRUŠINA

Výstava a zároveň letošní muzejní sezona bude zahájena vernisáží **v neděli 3. března** od 14 hodin úvodním slovem Ivana Žáčka, muzikologa, teatrologa a operního kritika. V kulturní části programu se představí Jaroslav Krček, hudební skladatel, a Karel Jakubů, pěvec. Výstava potrvá až do 21. dubna 2024.

/ Jan Drahoňovský, ředitel muzea a galerie

Kulturní a informační středisko zve **v úterý 5. března** od 20 hodin do divadla na komedii Pstruzi, kde hrají Pavel Liška, Jaromír Dulava a Alena Mihulová

ZÁMEK VELKÝ SÁL
Lomnice nad Popelkou

Country bál

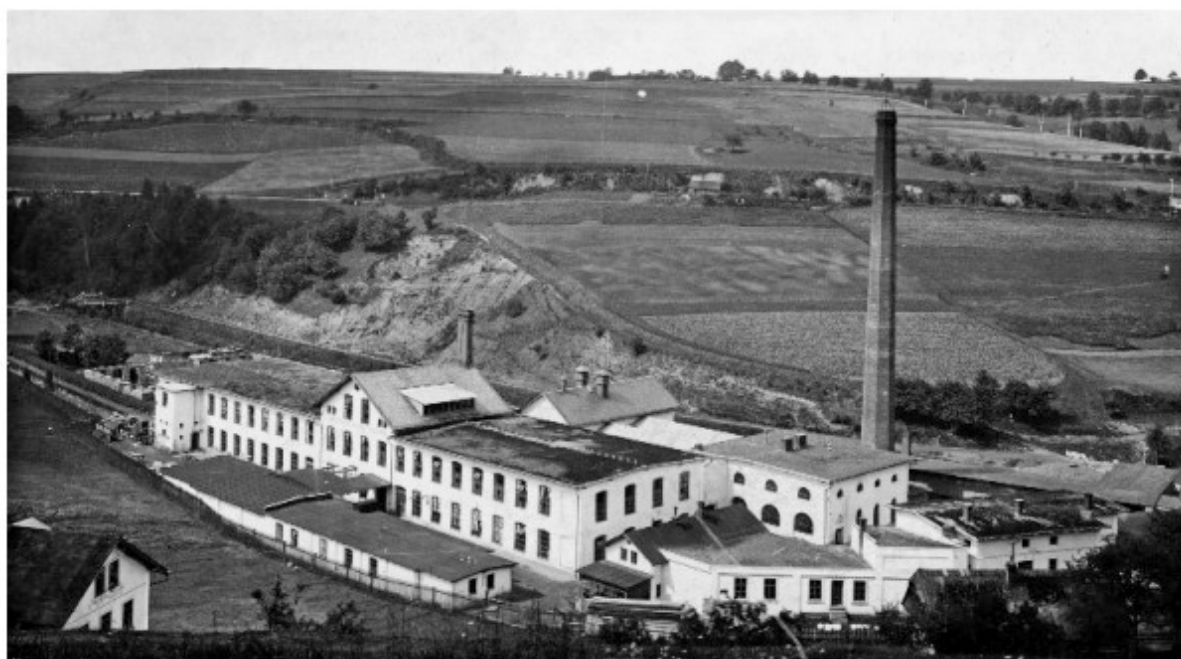
s Rachot Bandou

1. 3. 2024 | 20:00

Vstupné 200 Kč

LIBŠTÁT – DŮM ČP. 58

Budova se starým číslem 36 měla mnoho majitelů. Roku 1888 ji koupil Josef Jína z Bořkova, napůl s Františkem Vrbatou z Čikvásek. O měsíc později Vrbatovu polovinou koupil Stanislav Hybler. Roku 1892 Hyblerovu polovinou odkoupil JUDr Karel Kramář. Bývalý panský mlýn a dosavadní brusírna skla byla upravena na tkalcovnu se 64 stavy.

Stále je to firma Jína a spol. 1889: přístavba dílny, 1903: přístavba tkalcovny, 1911: stavba budovy pro naftový motor, 1929: přístavba garáží. Budova skladu před vjezdem (pozemek obce Košťálov) byla přízemní a asi třetinová, kolem

1930 jí Vodsed'álek přestavil do nynější podoby. Od 1. 1. 1942 se zde nepracuje, Němci si zde udělali sklad leteckých zbraní. 25. 5. 1945 zasedala závodní rada, továrnu převzala Národní správa. 1. 10. 1945 se začalo pracovat. Roku 1948 se přestavuje konírna na závodní kuchyň čp. 214. V r. 1945 má 70 stavů a 73 zaměstnanců, 1951 má 520 stavů a 306 zaměstnanců, 1960 má 282 stavů a 205 zaměstnanců. Od 1958 to je Kolora, národní podnik. Kolem roku 1975 dali nová okna a omítku, zbořen dřevěný most a vybudován betonový. V 1990 bylo stavení vráceno, dostali ho příbuzní Vodsed'álek Miloš a Vágenknechtová Vendulka. Nyní je to LTZ Libštát s.r.o. Stále je tu textilní výroba.

Od 2. března do 21. dubna si můžete v semilském muzeu prohlédnout unikátní sbírku oveček Libuše Krტიčkové. V roce 2018 měla malou výstavu v rámci Velikonočního jarmarku. Od té doby se sbírka rozrostla natolik, že se ji majitelka rozhodla nechat zapsat mezi české rekordy.

Vzpomínky pamětníků ze Semilská ožijí díky žakovským reportážím

Ve čtvrtek 7. března od 17 hodin se v semilském kině Jitřenka uskuteční slavnostní prezentace projektu *Příběhy našich sousedů*, který dětem přibližuje vzpomínky jedenáctky proslulých i méně známých pamětníků z okolí Semil, Turnova a Jilemnice, jejichž životy významně ovlivnily dějinné události 20. století, které se odehrály na území České republiky.

Do projektu *Příběhy našich sousedů*, který se v Semilech koná poštěsté, se zapojilo celkem pět žakovských týmů ze dvou základních škol a tří gymnázií. Pod vedením svých učitelů zaznamenali pamětnická vyprávění žáci ze ZŠ Ivana Olbrachta, ZŠ Dr. Fr. Lad. Riegra a gymnázií v Semilech, Turnově a Jilemnicí. V průběhu šesti měsíců žáci nejprve natáčeli vyprávění místních pamětníků a dohledávali dokumentární materiály k jejich příběhům.

Žáci a žákyně zpovídali například bývalého ředitele semilské nemocnice Miroslava Holuba, který se zapojil do revolučního dění v roce 1989. Dalšími pamětníky v letošním ročníku *Příběhů našich sousedů* jsou pedagog a prezident pěveckého sboru Jizeran Jaroslav Vávra nebo vyhlášený opravář televizorů František Tomíček.

Týmy z Jilemnice a Turnova zase zpracovaly příběhy Jiřího Hübnera a Milana Soukupa, jejichž rodiny přišly v 50. letech o své polnosti. Zpracovaná dokumentární díla posoudí odborná porota ve složení Lenka Morávková (pedagožka), Tomáš Chvátal (historik) a Jana Švecová (novinářka). Slavnostním večerem v semilském kině Jitřenka provede moderátorka Anežka Petrová.

Žakovské dokumenty jsou dostupné na webu www.pribehynasichsousedu.cz.

/ Vojtěch Kousal, Semilské noviny

Semilské kulturní tipy:

1. březen od 18 hodin v aule Gymnázia Ivana Olbrachta
ŠANSONÁRIUM S MILONĚM ČEPELKOU

Vystoupí: cimrmanolog Miloň Čepelka, zpěvačky Sabina Vosecká a Kristýna Kudrnáčová a režisér Patrik Ulrich – průvodce pořadu a klavírní doprovod. Vyprávění o životě a díle spoluzakladatele cimrmanologické myšlenky doplněný o šansony v podání hostů večera.

**OČI
DOKOŘÁN**

Základní umělecká škola Semily
zve na vernisáž krajské přehlídky
výtvarných oborů ZUŠ

4/3/2024 v 16/00 hodin
Muzeum a Pojizerská galerie Semily, p. o.

Výstava je otevřená do 24/3/2024
úterý až neděle 9 - 12 a 13 - 16 hodin

4. března v 19 hodin v KC Golf

SESTRY HANIKOVY

Miriam Magdalena Haniková – housle, Johanna Haniková – klavír
Šestý koncert 67. sezóny KPH.

6. března v 19 hodin v Malém sále KC Golf

VIETNAM – Z jihu na sever

Pavel Chlum a Petr Kvarda vás tentokrát zavedou do Vietnamu. Pro intenzivnější vtažení do děje je cestopisná přednáška doplňována záběry z akčních kamer i dronu.

6. března v 18 hodin v čítárně knihovny

ALEŠ PALÁN V SEMILECH

Ve středu 6. března zavítá do semilské knihovny Aleš Palán, spisovatel obdařený empatií i schopností plasticky zachytit svět novodobých poustevníků i odcházení nevyčísitelně nemocných. V loňském roce vyšla kniha rozhovorů Aleše Palána s Miroslavem Nevrlým *Náčelník*.

7. března v 19 hodin v KC Golf

PETR HAPKA A JEHO POTMĚŠILÍ HOSTÉ

Koncert mapuje hudební tvorbu Petra Hapky. Připomene nejen ranou písňovou tvorbu pro Hanu Hegerovou, ale také jeho spolupráci s největším tvůrčím partnerem Michalem Horáčkem. Během večera zazní i filmové melodie. Ke spolupráci jsou přizvané osobnosti, které Hapkovy písně interpretovaly v jeho posledním velkém projektu Kudykam. V alternacích vystoupí Kateřina Marie Tichá, Petra Hřebíčková, Hana Holišová, Lenka Nová, Dušan Kollár, Jan Sklenář, Xavier Baumaxa, Nad' a Válová, Jana Lota a další. Zpěváky doprovodí orchestr sólistů.

8. března v 17 hodin v muzeu

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA VÝSTAVY O LÉČITELÍCH

Před koncem výstavy Léčitelé Jizerských hor, Krkonoš a Českého ráje jsme připravili poslední komentovanou prohlídku této výstavy. Provede vás její autor Tomáš Chvátal.

železný brod

Z historie města – Masarykova společnost

Jedním z prvních projevů svobodné občanské společnosti v Železném Brodě bylo založení Masarykovy společnosti.

Před Vánocemi dne 21. prosince 1989, byla založena z popudu pana Jaroslava Matěchy a jeho přátel Masarykova společnost, která si jako hlavní cíl vytkla obnovení sochy prvního prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka, která byla zničena v době nacistické okupace. Odhadované náklady na obnovu pomníku činily 300 000 korun a Masarykova společnost zřídila bankovní účet, na který mohli dárci přispívat. Byli vyzváni občané a krajané i podniky, aby tuto ideu finančně podpořili. K darům jednotlivců i pracovních kolektivů šly také výtěžky ze všech výstav, přednášek a kulturních akcí, které Masarykova společnost uspořádala. Na uměleckou úroveň nového pomníku měli dohlížet zdejší výtvarníci i profesori sklářské školy (Libuše Hlubučková, Zdena Laštovičková, Jaroslava Brychtová, Eva Vlasáková, Pavel Ježek, Ladislav Oliva).

Zhotovení pomníku bylo zadáno sochaři Milanu Bendovi, jehož otcí, národnímu umělci Břetislavu Bendovi, stál modelem sám prezident Masaryk.

Více než po dvou letech usilovné práce byl 14. září 1992 před sokolovnou v Železném Brodě nový pomník prvního prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka odhalen. V upomínku na prvního prezidenta zazpíval dětský sbor Řetízek jeho oblíbenou píseň „Ach synku, synku...“. Hlavním řečníkem slavnosti byl prorektor pražské Univerzity Karlovy historik Josef Petrůň a mezi vzácnými hosty nechyběl kníže Karel Schwarzenberg. Znovuobnovení pomníku nebylo jedinou aktivitou Masarykovy společnosti. Z mnoha dalších akcí lze jmenovat „Vzpomínkový akt za Jana Palacha“ v lednu 1990 v podloubí Klemencovska na náměstí, „Slavnostní večer ke 140. výročí narození T. G. M.“, na kterou navazovala „Výstava T. G. M. v dokumentech“, výstavu „Československé legie a založení republiky“ nebo „Druhý odboj 1939 - 1945“

a mnohé další akce. Mezi aktivní členy Masarykovy společnosti patřili, mimo manželů Matěchových, Libuše Hlubučková, Josef Večerník, Jan Uhlíř, Jana Kasalová a další. Mnozí občané, ač nebyli členy společnosti, s ní aktivně spolupracovali.

Masarykova společnost se podílela i na charitativních akcích, například ve sbírkách na pomoc Chorvatsku, které v roce 1991 pořádal Městský úřad v Železném Brodě (Výzva dobrým lidem a Vánoční sbírka). V říjnu 1992 zorganizovala Masarykova společnost sbírku šatstva, potravin a financí pro válkou zkoušené Chorvatsko. Za nasbírané peníze nakoupili trvanlivé mléko a jiné potraviny a vše odvezli do střediska Církve československé husitské v Úpici, odkud byl vypraven kamión do Chorvatska.

Další akci „Vánoce 92“ navrhl, zorganizoval a projednal s Městským úřadem v Železném Brodě Jaroslav Matěcha. Chtěl, aby to byla akce celostátní, aby každý podle svých možností daroval potraviny, oblečení, balíčky sladkostí pro sirotky v Chorvatsku, ale i pro naše děti v dětských domovech. Výzvu napsal a poslal všem starostům celého okresu, všem sdělovacím prostředkům. Železnobrodským podnikatelům už výzvu neposlal, práci nedokončil. Zemřel ve čtvrtek 12. listopadu 1992.

Masarykova společnost uspořádala v prosinci 1992 výstavu „Železnobrodské Vánoce“ ve výstavní síni radnice. Výtěžek z dobrovolného vstupného byl věnován Městskému úřadu na opravy památek, podobně jako výtěžek z prodeje občerstvení a akce pro děti „Rybolov“ na Železnobrodském jarmarku v roce 1993. Masarykova společnost dále věnovala finanční příspěvky Nadaci pro záchranu a obnovu Bělišť, Nadaci Olgy Havlové, Člověku v tísní, na povodně v roce 2002 nebo Městskému muzeu v Železném Brodě.

/ David Řeřicha,
Železnobrodský
zpravodaj

#

**MĚSTSKÉ MUZEUM
V ŽELEZNÉM BRODĚ**

**SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ
NOVÉ SKLÁŘSKÉ
EXPOZICE MĚSTSKÉHO MUZEA**

1. 3. 2024

**17.00 SLAVNOSTNÍ
OTEVŘENÍ**
(MĚSTSKÉ MUZEUM V ŽELEZNÉM BRODĚ)

**19.00 „SKLO A NOVÝ KABÁT“
POWERED BY PECHAKUCHA**
(KC KINO ŽELEZNÝ BROD)

**21.30 AFTERPARTY
DJ SVEN JANSEN**
(KC KINO ŽELEZNÝ BROD)

**POWERED BY
Protektiva
20 X 20**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

SKLO A NOVÝ KABÁT

Powered by PechaKucha

MĚSTSKÉ MUZEUM
V ŽELEZNÉM BRODĚ

loeland
Liechtenstein
Norway grants

Kateřina Handlová / Rückl
Leon Jakimič / LASVIT
Palo Macho
Osamu Okamura
Zdeněk Lhotský
Tereza Šváchová / uncut studio
Jakub Berdych Karpelis / Qubus
Lenka Jůnová / Městské muzeum ŽB
Saman Saffarian
Zuzana Slámová / Nisa Factory

1. 3. 2024
19:00
KC KINO
ŽELEZNÝ BROD

21:30 AFTERPARTY
DJ Sven Jansen

150,- Kč / na místě
130,- Kč / předprodej (IKS Železný Brod)

#

Cestovatelská přednáška

Pavla Bičíková

📅 11. 3.

NAŠE HŘEBENOVKA

🕒 18:00

🎟️ 50 Kč

📍 KC Kino
Železný Brod

29. ročník divadelního festivalu Březen – měsíc divadla 2024**Neděle 3. 3. v 17.00****Zmatek nad zmatek, Nelkej, Čechie – Bažantova loutkářská družina Poniklá.
Dvě představení meotarového divadla. Jednotné vstupné: 100 Kč.****Úterý 5. 3. v 19.00****Opona nahoru – DS Podio Semily
Anglická komedie z divadelního zákulisí. 150/130 Kč****Čtvrtek 7. 3. v 19.00****Pánská šatna aneb Mušketýři v Mexiku
Hrají: Martin Dejdar, Jiří Lábus, Petr Vacek, Jan Jiráň, Martin Janouš. 590 Kč****Úterý 12. 3. 2024 v 19.00****Pytláková schovanka aneb Šlechetný milionář – DS Mrst'a Prst'a Kouřim
Roztančená retroparodie na (nejen) černobílé filmové lovestory. 150/130 Kč****Sobota 16. 3. 2023 v****19.00 Tomáš Klus a Cílová
skupina
650 Kč.****Úterý 19. 3. 2024 v 19.00****Kyanid o páté –
DS Vojan Desná – Mladá haluz
150/130 Kč****Sobota 23. 3. 2023 v 18.00****Šansonárium
Písňový kuplet s texty Miloně
Čepelky zpívají šansoniérky Eliška Lüftner a Kristýna Kudrnáčová.
Zhudebněné balady a romance vycházející z básní oblíbeného herce a cimr-
manologa doprovází na klavír jejich hudební autor Patrik Ulrich. Program
s osobní účastí Miloně Čepelky, který mezi písněmi čte povídky a přednáší
básně. 250 Kč.****Úterý 26. 3. 2024 v 19.00****Nerušit, prosím!
DS J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou. 150/130 Kč****Čtvrtek 28. 3. 2024 v 19.00****Hledám ženu, značka ihned
Divadlo Palace. Bláznivá komedie.
Hrají: Marek Adamczyk, Marta Dancingerová / Michaela Sejnová Dittrichová,
Nela Boudová, Henrieta Hornáčková / Dominika Býmová, Josef Carda / Karel
Vlček, Vlasta Žehrová. 590 Kč**

JIČÍN – Ve dnech 5. března a 6. března, konkrétně od 21:00 do 7:00, provede Vodohospodářská a obchodní společnost Jičín přerušeni dodávky pitné vody pro Jičín a Valdice. Důvodem přerušeni dodávky bude výměna šoupěte DN400 v armaturním prostoru vodojemu Zebín. Práce budou zahájeny **5. března ve 21 hodin** a dokončeny **6. března v 7 hodin**. Vzhledem k nezbytné manipulaci na vodovodní síti lze očekávat i pokles tlaku a případné mírní zakalení. Doporučujeme vám, abyste před odstávkou uzavřeli ventil před anebo za vodoměrem, který měří spotřebu vody, a tento ventil otevřeli až po odstávce. Předejte se tím případným problémům na vnitřním rozvodu vody v příslušné nemovitosti. (Jan Jireš)

Bohumil Hanč

N. R. Oestgaard s K. Muttichem

Historie výuky lyžování

Téměř na každém kroku můžeme potkat instruktory z množství lyžařských škol. Nebylo tomu ale vždy tak. Výuka lyžování patří k tomuto sportu odjakživa, v tak masovém rozsahu se však projevuje až v posledních desetiletích.

Už s dovozem a později výrobou prvních lyží se u nás začínají objevovat první instruktoři nebo cvičitelé lyžování. Jak jinak než z kolébky lyžařského sportu, tedy z Norska. V roce 1906 se na našem území pohybuje několik prvních průkopníků v tomto oboru. Nejznámějším byl Hagbarth Steffens z Kristianie, který vedl kurzy lyžování v Krkonoších, ale i na Šumavě. Účastníky kurzů byli především zástupci prvních domácích klubů, kteří se postupně vyškolovali na cvičitele a sami začínali vést domácí kurzy. S rozvojem popularity lyžování tak byly lyžařské kurzy i zajímavým přínosem do pokladny místních klubů. Už tehdy, před více jak sto lety, byli ti „naši Pražáci“ ochotni za ukázkou lyžařského umu zaplatit. Nejednalo se zdaleka o takové sumy jako dnes, ale i tak to byl na tehdejší poměry nemalý přínos.

Mezi norskými instruktory se počátkem minulého století objevují i známá jména jako Ingvald Smith Kielland, pozdější dlouholetý

předseda norského svazu lyžařů, konzultant naší exilové vlády za 2. sv. války a v letech 1945–48 norský velvyslanec v Československu, nebo Nikolai Ramm Oestgaard, zakladatel FIS a v letech 1934–51 její prezident.

Pojďme však k nám domů, do Harrachova. Zajímavý je článek v časopise *Zimní sport* z roku 1912. „Lyžařský a turistický Bucharův klub uspořádá lyžařský kurs ve dnech vánočních, 25. – 26. 12., pod vedením známého českého lyžaře mistra Hanče. Vybízíme tedy přátele lyžařství, by kursu tohoto v počtu co možná největším se zúčastnili. Klub ochotně vše obstará. Letošní zima je sportu tomuto velice příznivá.“

Jednalo se zřejmě o jeden z posledních kurzů, který Bohumil Hanč vedl, tři měsíce před jeho tragickou smrtí při mistrovském závodě na 50 km. Výše jmenovaný kpt. Oestgaard vedl lyžecký kurz při Kongresových závodech v Harrachově v roce 1923 a při této příležitosti v Jablonci nad Jizerou pořádaný kurz české mládeže, jehož se zúčastnilo téměř tisíc dětí. Instruktor, neboli v té době cvičitel lyžování, musel mít platný kurz a licenci Svazu lyžařů.

Též domácí LTBK si vychoval vlastní instruktory. Mezi prvními to byli Antonín Švitorka, Čeněk Vítamvás a především lyžařský všemůl Josef Misar.

Byl to právě on, který se ihned po znovuoobnovení činnosti LTBK v roce 1920 stal prvním náčelníkem klubu. Náčelník měl v každém klubu za úkol výchovu mládeže, trénink i kurzy.

Josef Misar se stal prvním profesionálním cvičitelem lyžování v Harrachově.

Lyžařskému umu učil na cvičné louce, Mileráku, v centru města, kde měl i zázemí v podobě dřevěné boudy. Zde přijímal a seznamoval s kurzem své zákazníky a zájemcům zapůjčoval výstroj i výstroj. Jak je zřejmé z následujících fotografií, lidi nejen učil, ale i bavil a ukazoval svůj lyžařský kumšt.

Též německý *Wintersportverein Harrachsdorf Neuwelt* pořádal kurzy lyžování. Prvním instruktorem byl stavitel můstku na Čertáku, hotelier Franz Erlebach. I *WSpV* vedl své kurzy na cvičné louce, ale i na úpatí Čertáku v Rýžovišti, jak je patrné z následující fotografie. V ročenice HDW (*Hauptverband der deutschen Wintersportvereine*) z roku 1932 se dočítáme, že novými cvičiteli byli v Harrachově jmenováni Lambert Erlebach (syn Franze, též hoteliér), Heinrich Jüngling (řídící učitel školy) a Josef Müller (výrobce lyží a starosta obce).

Josef Misar

Skutečnost, že mezi instruktory lyžování byli samotní majitelé hotelů, má svou logiku. Každý hotel nabízel mimo jiných služeb též výuku základu lyžování. A tak, pokud nebyl k dispozici jiný instruktor, často se do výuky zapojil sám šéf nebo někdo z jeho personálu. Tehdejší zaměstnanci nebyli pouze číšníci, ale museli ovládat i koňský povoz, později řídit auto nebo autobus a mimo jiné i být zdatným lyžařem a umět dál předat svůj um. Lyžařské kurzy, a to především mládeže, probíhaly i v době 2. světové války. Byly součástí dvou až třítydenních tzv. ozdravných pobytů dětí z německých průmyslových oblastí.

Cvičná louka, Milerák, byl vždy přístupný široké veřejnosti, a tak vedle řízených kurzů pod vedením cvičitele se na ploše pohybovalo množství lyžařů a turistů, kteří se sami zkoušeli naučit lyžařskému umu. Také po 2. světové válce pokračují cvičitelské kurzy nebo soukromá výuka lyžování. Probíhá však mnohdy neorganizovaně. Provozovatelé hotelů měli k dispozici vlastní cvičitele, které si i navzájem půjčovali. Tehdy ještě existovala vzájemná spolupráce a ubytovatelé si uvědomovali, že pouze tak mohou být úspěšní.

Po roce 1948, kdy většina hotelů připadla odborům, se lyžařská výuka stala součástí rekreačních pobytů. Pod heslem „*Hory patří pracujícím*“ byl u většiny hotelů a zotavoven vlastní kulturní nebo sportovní referent, který se o rekreaanty staral. Pokud takový referent nebyl, byla tu příležitost pro některého z šikovných místních sportovců, který si mohl něco málo přivydělat.

Lyžařský výcvik byl součástí zimních škol v přírodě, kterého se zúčastňovaly děti z průmyslem nejvíce zasažených oblastí. Se základy lyžování byly seznámeny i děti v dětských ozdravovnách.

A nesmíme zapomenout na povinné lyžařské výcviky dětí ze základních škol, ale i studentů středních a vysokých škol. Cvičitele lyžování měly i tělovýchovné jednoty. Vlastní půjčovnu lyží a lyžařskou školu provozovala i TJ Jiskra Harrachov, která měla i vlastní vlek v Rýžovišti a na Mileráku. Později zahájili výuku lyžování v Zákoutí manželé Balabánovi, do roku 1989 pod Sportturistem. I nyní musel mít každý instruktor platnou licenci SLČR a být označen odznakem „*Cvičitel*“ Svazu lyžařů ČR nebo ČSSR, jak je patrné z následujícího obrázku. Teprve po roce 1989 nastal obrovský nárůst malých i velkých lyžařských škol. Ale to je již všem známá současnost...

Lambert Erlebach na lyžích
s Josefem Slavíkem

liberec

Dům architekta Karla Hubáčka v Lidových sadech v Liberci se v létě otevře návštěvníkům.

Liberecký kraj koupil koncem loňského roku dům od dědiců, včetně části nábytku a dalšího vybavení, některých obrazů a také ocenění, která architekt za svou práci získal. Dům je zabezpečený, je hotová virtuální prohlídka a v současné době se pracuje na stavebně-historickém průzkumu, řekl Jiří Křížek, ředitel Severočeského muzea v Liberci, které dům spravuje.

Kdo by čekal, že slavný architekt a autor futuristického hotelu a vysílače žil v okázalé vile, bude zklamán. Velkou část svého života strávil jediný český nositel prestižní Perretovy ceny Mezinárodní unie architektů ve skromném domku velikosti panelákového bytu 3+1, který sám koncem 50. let navrhl. Jednoduchá bílá kostka s modrými dřevěnými obklady a detaily je tak malá, že není možné tam udělat běžnou expozici. Muzeum proto podle Křížka plánuje prohlídky s průvodcem pro malé skupinky do deseti lidí, které bude nutné dopředu rezervovat.

„Původní projekt byl z roku 1959, kdy městský národní výbor ve spolupráci s Krajským projektovým ústavem přišly s nápadem, že vytvoří prototyp montovaného domu, který by se následně prodával po celém území Československa jako stavebnice. Tehdy na stavebním trhu nic takového nebylo, preferovalo se kolektivní bydlení, paneláky, bytovky. Byl to revoluční počín,

který tehdy předběhl dobu,“ řekl Křížek. Stavbu domu zaplatilo město Liberec, zpřístupněný byl v rámci LVT v roce 1961.

„Byla to experimentální stavba, kdy se používaly lokální zdroje, třeba břidlice, která se na místě lisovala do stavebních panelů. Ten dům si můžeme představit jako kostku, kterou tvoří ocelové nosníky, překlady a průvlaky a do toho jsou

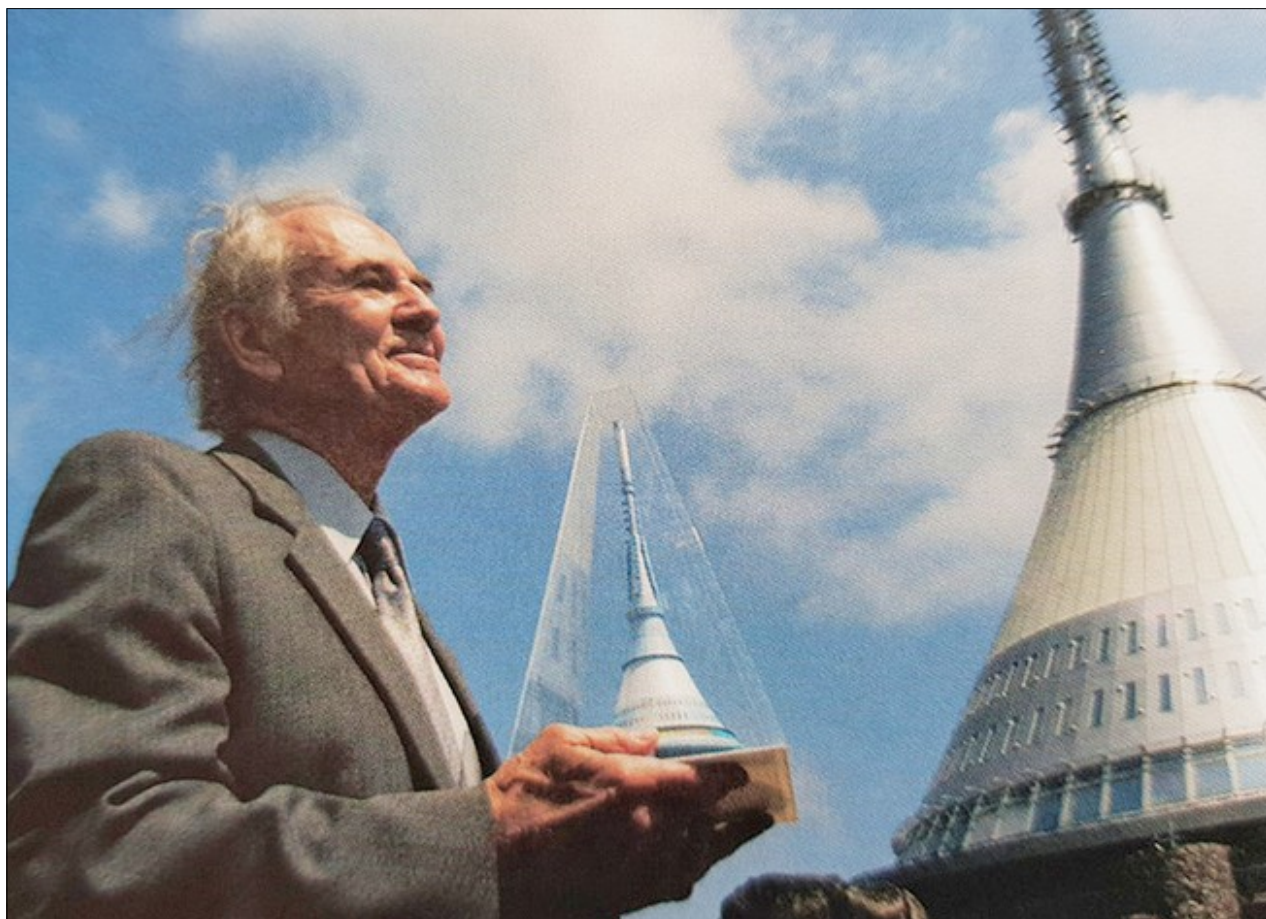
vsazovány jako výplně panely,“ popsal technologii Knížek. Díky nosné ocelové konstrukci byl dům variabilní, měl posuvnou stěnu mezi ložnicemi, bylo možné ho použít jako solitérní, vytvářet dvojdomy i řadové domy, přidat další patro. Stavba se měla vejít do 70 tisíc korun, což byla tehdy cena bytu v panelovém domě. Nakonec ale přišel zhruba na dvojnásobek.

Návrh domu vypracoval Karel Hubáček s Vlastimilem Šedem, Josefem Patrmanem a Václavem Bůžkem, projekt jednoduché modernistické montované kostky ale předběhl dobu a nakonec nebyl úspěšný, lidé technologii nevěřili. „Nenašel se

nikdo, kdo by patent převzal a dům začal nabízet, a tak zůstalo jen u prototypu,“ řekl Křížek.

V roce 1962 se tam Hubáček nastěhoval a s rodinou v domě prožil zbytek života. Postupně odhaloval i slabiny projektu, dům tak prošel úpravami - dostal obklad, který měl snížit tepelné úniky, a také pultovou střechu, tedy se sklonem.
(Genus)

Karel Hubáček se narodil 23. února 1924, studoval architekturu v Praze, profesním působením je ale z velké části spjat s Libercem, kde nastoupil do tehdejšího Stavoprojektu. Na konci 60. let patřil mezi zakladatele studia SIAL, které v době normalizace dokázalo reagovat na moderní evropské trendy a vzešlo z něj několik osobností české architektury. Podepsán je Hubáček pod řadou staveb. V Liberci je to kromě hotelu a vysílače na Ještědu také již neexistující obchodní dům Ještěd nebo bývalá budova ČSOB ve Frýdlantské ulici, známé je i kino v Doksech.

Divadlo F.X. Šaldy připravilo na **19. března** derniéru hry SIALská trojčata, která je poctou tvůrcům Ještědu a zakladatelům architektonického studia SIAL Karlu Hubáčkovi, Miroslavu Masákovi a Otakarovi Binarovi. Oblastní galerie v Liberci na období od 14. června do 29. září připravila výstavu „Horizont hory: Krajina pod Ještědem“, která zahrnuje díla ze sbírek od 19. století do 80. let minulého století, jejichž ústředním motivem je hora Ještěd. Architekta si připomínají i přímo na Ještědu. „Vrátili jsme na Ještěd malou expozici, která připomíná původní prvky z Ještědu, a jsou tam i nějaké

fotografie. Také jsme chtěli lidem, kteří třeba přicházejí jen do restaurace nebo přijeli na výlet a nevědí nic o okolnostech stavby Ještědu, představit autora banerem ve vstupní hale,“ řekla Milena Lánská ze společnosti Ještěd, která horský hotel a restauraci provozuje. Město Liberec chystá na léto i virtuální prohlídku hotelu a vysílače Ještěd.

(Náš REGION); fotografie Liberecký kraj + TUL

Liberecká ulička má unikátní poklopy z Česka i Evropy

Uličku plnou kanálových poklopů z českých i evropských měst má v centru stotisícový Liberec.

Funkční je ale jen jediný z kanálů, ten liberecký na jejím začátku ve směru od Široké ulice. Zapadlá ulička propojující Pražskou ulici se Širokou je vlastně soukromým pozemkem, a tak nebyl problém získat od soukromých vlastníků okolních domů pro umístění kanálových poklopů souhlas, řekl Tomáš Hasil ze spolku G300, který za projektem nazvaným „Civilizace“ stojí.

„Kolem roku 2002 jsem si všiml krásného poklopu Liberce s městským znakem, přišlo mi to jako krásný objekt ve veřejném prostoru, od toho už bylo poměrně blízko k tomu, že by bylo fajn je posbírat a udělat z toho takovouhle galerii ve městě, aby to byla zajímavost pro lidi. Myslím si, že to je svým způsobem umělecké dílo. Vedle máme sídlo firmy a v podstatě jsme se dohodli s majiteli jednotlivých částí chodníku, že tam můžeme zadláždit kanály,“ řekl k začátkům projektu Hasil. V posledních týdnech podle něj zadláždili kolem 40 nových poklopů.

Z Liberce je v uličce ještě jeden poklop – historický, sto let starý s německým nápisem Reichenberg. Návštěvník ale při průchodu uličkou narazí i na poklopy z dalších míst Libereckého kraje – třeba z Frýdlantu, Turnova, Osečné nebo Košťálova, a také z dalších českých a moravských měst, jako jsou Olomouc, Tábor, Kutná Hora, Jindřichův Hradec nebo Klatovy. V uličce je podle Hasila kolem stovky poklopů většinou z českých měst, ze zahraničí je zhruba třetina.

Většina poklopů má městský znak, neplatí to ale třeba pro poklop z partnerského města Liberce – nizozemského Amersfoortu. „Na sídlišti tam udělali hravý poklop, na kterém jsou čtyři stopy – pro tatínka, pro maminku a pro děti, a vlastně si na tom hrajou, jestli si na to dokážou stoupnout celá rodinka,“ řekl Hasil. Zajímavý je poklop z německých Drážďan, který v uličce doslova září. „Chtěli nám udělat radost, tak ho natřeli na zlato,“ poznamenal. Poklop z Budapešti s litinovým okrajem a mosazným středem zase jako jediný není v chodníku, ale osazený ve zdi.

„Teď čekáme na poklop z Jeruzaléma a na poklop z Říma. Z Jeruzaléma je dost logisticky složité ho dostat sem do Čech, už je ale přislíbený,“ doplnil Hasil, který by také rád získal třeba poklop z Japonska. „Jsou krásné, jsou barevné a jsou na nich samurajské výjevy, jednou za rok nebo za dva je vymění a vydraží,“ dodal. Poklupy z Jeruzaléma a Říma budou ale podle něj zatím zřejmě poslední, které se do uličky vejdou. „Pro japonský bych ale místo našel,“ dodal Hasil. Rád by v projektu pokračoval, zatím ale neví kde.

(Náš REGION)

úmrťi

Petr Moos

Ve věku 78 let zemřel Petr Moos. V roce 1998 byl ministrem dopravy ČR v Tošovského vládě. Oznámení o úmrtí přinesl Liberecký kraj, se kterým dlouhodobě spolupracoval na projektech, zejména na rozvoji Krajské nemocnice v Liberci. V rámci kraje byl Moos aktivní v partnerství s Technickou univerzitou v Liberci a vedl tým, který připravoval rozšíření Krajské nemocnice v Liberci o klíčový objekt - Centrum urgentní medicíny. Moos byl držitelem Pocty hejtmana Libereckého kraje za rok 2022 za celoživotní přínos v oblasti dopravního inženýrství a vysokoškolského vzdělávání v oboru dopravy. Bydlel v Turnově.

Petr Moos se narodil 3. února 1946 v Praze. Vystudoval Fakultu elektrotechnickou ČVUT, konkrétně obor radiotechnika. Ve své kariéře působil na několika vysokých školách a institutech, a to i v zahraničí. Na ČVUT v roce 1993 spoluzakládal dopravní fakultu, kde v letech 1994 až 1999 a 2006 až 2011 působil jako děkan. V roce 1997 byl jmenován profesorem v oboru elektrotechnika a sdělovací technika.

Zločin a trest v našich dějinách

K celospolečenským tématům odnepaměti patřila a dodnes patří kriminalita, její potírání a prevence. Jak se s tímto problémem vyrovnávali naši předci? Měla kdysi Mladá Boleslav mimo vrahů, zlodějů a různých šejdířů také svého kata, mučírnu a šibenici? Odpověď zní: ano, měla.

Pranýř, mučírna, šatlava

Náměstí každého většího středověkého města „zdobil“ nástroj veřejného trestu – pranýř. Můžeme jej proto předpokládat i v Mladé Boleslavi, snad v blízkosti radnice. Pranýře mívaly různé podoby, nejčastěji šlo o kamenný sloup opatřený železnými kruhy. K nim byl odsouzený připoután provazem. Trestem bylo již samotné veřejné zostuzení a ztráta společenské prestiže.

K tomu přistupovaly různé další tresty tělesné, nejčastěji bití rákoskou nebo proutěnou metlou. Odsouzený byl po dobu trestu ponechán vlivům počasí a zlovůli kolemjdoucích. Z pobytu na pranýři si odsouzenec často odnášeli památku v podobě cejchu, vypáleného katem pomocí rozžhaveného železa.

Katovu „provozovnu“, tedy mučírnu, bychom našli nejspíše v přízemí radnice. Skutečnost, že Boleslav mučírnu měla, dokládají písemné prameny. Tak například v roce 1651 zde byla mučena Veruna Hublerová, jejíž muž se oběsil pro podezření z Veruniny nevěry. Aby se Hublerova sebevražda objasnila, natáhl kat Verunu třikrát na žebřík.

Výsledek? Veruna se ani po mučení nepřiznala, prokázala svou nevinu a za celou tragédii tak nejspíš stála jen Hublerova přehnaná žárlivost. Atmosféru boleslavské mučírny a natahovací žebřík okusila i jistá dívka, která pohodila do hradebního příkopu mrtvé novorozeně.

Dočkala se jednoho natažení „za sucha“, tedy bez pálení ohněm. Na radnici bychom našli také městskou šatlavu, tedy vězení. Nesloužilo však jako dnes pro dlouhodobý pobyt odsouzenců; ti zde většinou pouze čekali na rozhodnutí o trestu a putovali odtud do mučírny, na pranýř nebo rovnou pod šibenici.

Popraviště

Místům, kde rukou kata opouštěli odsouzenec tento svět, se dodnes říká Na spravedlnosti, Šibeník, Stínadla a podobně. Ve starých mapách, jižně od města mezi Štěpánkou a Marokem, najdeme kopeček s názvem U staré šibenice. Nejde o náhodu, šibenice zde skutečně stávala, dokonce ji dokládají písemné prameny. Kronikář Jiří Kezelius Bydžovský uvádí k roku 1624 událost, při níž byli oběšeni řezník Kudláček a koželuh Nekola za „kořistění“ v okolí města. K popravě došlo „na nové šibenici k tomu naschvál ustavené, za městem ku Praze, po levé straně cesty.“ Místo jistě nebylo vybráno náhodou. Z daleka viditelná šibenice u jedné z hlavních cest do města, čas od času navíc „ozdobená“ dozrávajícím viselcem, byla jasným vzkazem všem příchozím darebům: v tomto městě panuje řád a pořádek! Dnes snad plní podobnou funkci tabule s informací o městském kamerovém systému.

Je možné, že právě zde byl lámáním v kole popraven v roce 1774 otcovrah Ignác Schiffner, jehož příběh vtiskl K. H. Mácha do hlavní dějové linky básně Máj.

Mistr popravčí

Města s právem hrdelního soudu (*ius gladii* – právo meče) samozřejmě zaměstnávala svého kata. Ten se obvykle netěšil žádné velké popularitě, ba naopak. Kat i jeho rodina bydlívali někde za městem, obyvatelstvo se jim vyhýbalo. K povinnostem mistra popravčího patřilo kromě vykonávání trestů také množství činností, které zkrátka nikdo jiný dělat nechtěl.

Zbavoval město mršin, zametal veřejné prostranství (což obzvláště ve středověku patřilo k velmi nečistým pracem) nebo odklízal těla sebevrahů (kronikář uvádí například mladoboleslavského krejčího a opilce Matěje Celného, který se oběsil v roce 1653).

Kat si mohl přivydělat napravováním zlomenin nebo prodejem různých morbidit – třeba provazem z krku oběšence – pověřčivým spoluobčanům. O boleslavských mistrech popravčích však nemáme mnoho písemných zpráv.

Výjimkou je jeden z posledních, kat Josef Václav Růžička, jehož popravčí meč je dodnes ozdobou sbírky Muzea Mladoboleslava.

Růžičkova rodina žila v Dobrovici, odkud kat chodíval za svým smutným řemeslem do

Boleslavi přes vrch Chlum. Při lesní cestičce, které se ostatní z pověřčivosti vyhýbali a někoho zde dokonce sužovaly tísnivé pocity, nechal v roce 1779 postavit kříž. Po smrti posledního kata (byl jím Růžičkův syn Norbert) cesta i kříž upadly v zapomnění. Nedávno se však díky ochráncům přírody z ČSOP Klenice dočkala památka obnovy. Najdete ji na trase Naučné stezky přírodním parkem Chlum.

Nový objev tajemného smírčího kříže!

Pro kříž kata Růžičky se vžil přídomek „smírčí“ a nejspíš mu i zůstane, byť není z pohledu historického trestního práva přesný. Zatím jedinou památkou, která definici smírčího kříže (tedy středověké kamenné památky tvaru kříže, vztyčené odsouzeným na místě spáchání závažného zločinu) opravdu splňuje, je nově objevený kříž v hlubokém údolí za městem. Na tomto místě se v dávné minulosti stala vražda nebo podobné neštěstí, které nám kříž se zatím nerozluštěnými nápisy připomíná. Odsouzený hříšník se vztyčením kříže kajicně usmiřuje s Bohem, dárce života. Je skutečně s podivem, že tato památka

POSTAVA KATA vyrytá na čepeli boleslavského popravčího meče. Pravděpodobně jde přímo o podobiznu někoho z rodiny Růžičků.

zůstávala až do loňského roku stranou pozornosti generací badatelů i veřejnosti. Přitom jde na Mladoboleslavsku o skutečný unikát! Jeho objevitelem je pan Martin Dobeš z Hrdlořez a podrobnější zprávu o této nové tajemné památce najdete v připravovaném čísle sborníku Boleslavica. Tématu zločinu a trestu v dávné minulosti se bude věnovat také výstava, kterou otevřeme v Muzeu Mladoboleslavska od května 2024.

/ Filip Krásný, Muzeum Mladoboleslavska, *Boleslavan*

MARTIN DOBEŠ při dokumentaci smírčího kříže.

pozdní sběr

SEMILY – Kvůli dlouho plánované rekonstrukci atletického stadionu si Semily půjčí dalších 30 milionů korun. Na projekt žádala radnice dvakrát o dotaci z Národní sportovní agentury, ale neúspěšně. Stavbu už nechce město odkládat, je nutná a navíc se jí podařilo v soutěži výrazně zlevnit na 60 milionů, řekla starostka Lena Mlejnková. (Genus)

LIBEREC – Římskokatolická církev bude mít v Liberci po 14 letech nového arciděkana. Na této pozici skončí Radek Jurnečka, který začne působit v Litoměřicích. Jméno jeho nástupce církev oznámí o tomto víkend. Nového duchovního správce libereckého arciděkanství představí při slavnostní mši v neděli nový litoměřický biskup P. Stanislav Příbyl.

„Můj nástupce není z této diecéze. Přejde sem nová posila z pražské arcidiecéze a tento víkend sem přijede poprvé oficiálně. Takže pak se odtajní jeho jméno i jeho tvář,“ řekl Jurnečka.

Z Liberce neodchází na vlastní žádost. „Máme nového biskupa a tak, jak to bývá, tak nový biskup dělá nějaké změny ve své diecézi, kdy nás přeloží tam, kam vidí, že je nás zapotřebí přeložit. A jak jsme slibovali úctu a poslušnost biskupovi, který nás světil, i jeho nástupcům, tak jdeme tam, kam nás posílá,“ uvedl končící arciděkan. Zatím přesně neví, jaká bude jeho nová pozice

v Litoměřicích. "Je tam ještě takový drobný otazník, co se z toho všechno vyvrbí, a ukáže se, co bude moji službou," dodal.

Na dobu působení v Liberci bude vzpomínat rád. „Opouštím tady tu farnost po 14 letech a Liberecký kraj po 26 letech, což je polovina mého života. Neopouští se mi to úplně lehko, protože je to kraj, který má svoje kouzla, svoje zákonitosti a svoji krásu a zvykl jsem si tady. Ale biskup rozhodl,“ uvedl dvaapadesátiletý Jurnečka. Do Liberce chce ale i nadále dojíždět alespoň jednou týdně. Na zmenšený úvazek bude dál působit jako kaplan ve zdejší věznici a pokračovat tam bude i v jednom projektu zaměřeném na adaptaci odsouzených s poruchou osobností.

Za úspěch ze svého působení v Liberci Jurnečka považuje to, že se v několika etapách podařilo opravit hlavní, arciděkanský, kostel sv. Antonína v Liberci.

(Genus)

Michal Hrdý / sorry

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj